

דרסו אוזלה וננו של הקפיטן ב"שומר היערות"
העיר חנקה את בן הטבע

על מהות החיים, על משמעות הקידמה ועל הצורך בויקת האדם לטבע, שהוא חלק ממנו ולא יריב שבו יש להילחם.

זאת דרסו אוזלה הוא אחד מאותם סרטים מעטים העוברים את מחסום הסיפורת היגילית, ומובילים את הצופה למחשבות

ללמוד לחיות עימם. אחת הסצנות הדרמטיות ביותר בסרט, שבה תועים אר-סניאב ודרסו אוזלה בדרכם במרחבים ושטחים ושוממים של שלג, צולמה במשך עשרה ימים רצופים. שיכתה-הקרח הדקה שמתחת לרגלי הצלמים התבקעה מדי פעם, ורוח עזה עזרה למכונית-האקסטרים. קוראסאוה, הידוע כקפדן הולנדי בעבור דתו, נזקק ל-15 חודשים כדי לעבד את החומר, לערוך אותו, להרכיב את פסי הקול, ולעצב את צורתו הסופית של הסרט. לעתים הוא מוכיח יצירה מוסיקלית, מן השלוחה של שיר ליד מדורה ביער, דרך החרדה של קולות מיסטריום, ועד להתרגשות ולמתח של שני האנשים הרבובדים, בערבה קפואה, מול סערה וללא כל סיכוי הצלה. סצנה זו מצולמת וערוכה לפי מיטב המסורת של קוראסאוה מקרבות הסמוראים.

האדם לטבע. כפי שקורה בדרך-כלל בקולנוע, חלק גדול מן המאמצים שהשקיע הבמאי היפאני, לא יראה על הבד. היגריסה המופצת בעולם קצרה בכרטיס-שעה מן המקור (גם כך היא נמשכת 140 דקות, כלומר כמחצית השעה יותר מסרט רגיל). גם הצליל והתמונה המתוחכמים אינם באים לידי ביטוי בבתי-הקולנוע השיגרתיים. עם

לו ולכמה מאותם יוצרי קולנוע מן הערב, שאותם העריך תמיד.

אשכבה לפורר. לדוגמה, ג'ון פורר. קוראסאוה אמר לא פעם כי זה האיש שהשפיע עליו ביותר. פורר דיבר כל חייו על אנשים ששורשיהם תקועים עמוק בתוך האדמה שבה הם חיים, אנשים שהאתיקה האישית היא הדבר היחיד שבכוחו להדריכם בציוויליזציה שעדיין לא קיבלה גיבורה וצורה. וככל שחלף הזמן, הפך גיבורו של פורר מיותר בתוך החברה העירונית המתוכננת, ואכן, בסרטיו האחרונים הוא ערך אשכבה לדמות זו, ואולי אף לעצמו.

בערוב ימיו, עושה קוראסאוה תפנית דומה. דרסו אוזלה, הצייד המונגולי בסרט זה, חי כל אחד מרחשי היער, מדבר עם הגחלים הלוחשות, מתקפל עם הרוח ור מזדקף עימה; הוא חלק בלתי-נפרד מן היער, מן הטבע. מן המרחבים הפתוחים הלא מוגבלים.

מאחר שקוראסאוה יצה להדגיש במיוחד את מראה הטבע וקולותיו, הוא צילם את הסרט, במקור, ב-70 מ"מ (גודל סרט המעניק תמונה עשירה הרבה יותר בסרטים ובגווניו), והקליט אותו בשישה ערוצים סטריאופוניים. עדיין לא ברור מה יישאר מכל זה על מסכי הארץ, כמו במערבונים של פורר. האנשים בסרט מהווים חלק בלתי-נפרד מן הרקע שבו הם נעים, הול-

יורי סוזומוון כקפיטן ארסניאב
גורקי התפעל

כים לאיבוד בתוך ים של ירק, או מהווים נקודות לבנות זעירות במרחבי שממה לבנה.

דבר עם היער. קוראסאוה שואף ליצור מדרים שונים לחלוטין, הן של הטבע והן של הזמן. בעולמו של דרסו אוזלה, יכול סיני להתבודד במשך 40 שנה כדי להרהר באחיו שגזל ממנו את אשתו, והצייד המנוסה אינו חייב להזדרז מפני שאין לוח-זמנים המחייב אותו. הוא אינו רוצה להגיע למקום אחר, הוא נמצא במקום שבו הוא רוצה להיות.

מול הצייד המדבר עם רוח היער, צועק על נמר וחושש מניקמת אלים נסתרים, ועם זאת מתמצא בערבות סביר היטב יותר מכפי שבן-עיר מסתדר במטבתו, ניצבים אנשי התרבות המערבית, חיילים המתייחסים בספקנות מהולה בלעג ליצור המזוהה, נמוך-הקומה, בעל ההליכה המר-צעץ והצטרף אליהם בעבי היער.

עד כמה גדולה כהתהום המפרידה ביניהם, אפשר לראות כאשר הצייד מבקש ארון ומלח עבור אלה שיבואו אחריהם (שם המישהנה של הסרט הוא זיכרו את הבאים אחריכם). אפשר לראות זאת כשהוא מטיף נגד הריגת חיות שלא לצורך אכילה. נגד ביובו של בקבוק לתרגיליירי ולהבדיל, כשהוא מתגעגע לשמש היקרה לו והמוס-תרת מעיניו, בסוף הסרט. קוראסאוה מצ-ביע על עולם הבני חטיבה אחת, עולם שבו כוח אמונתו המיסטית של הצייד כתכונותיו השונות חזקה, והגינות מכל הטכנולוגיה והחוכמה של התרבות המתפתחת.

קפדן הולנדי. תישעה חודשים נמשכו צילומי הסרט — החלו באביב הסתיימו בחורף. מספר קוראסאוה: "הצייד הכבד שסחבנו עימנו, הסערות והגשמים, כל אלה גזלו זמן רב. בעבודה עצמה למדנו שאי-אפשר להילחם באיתני הטבע, צריך

טראוולטה וניוטון ג'ון: מיבנה התסרוקת

פיצוי על הסינון, וסידרה של פיזמונים שמעוררים התפעלות בדייקנות שבהם נתפרו למיעדי הפיזמונים. ג'ון טראוולטה מצטיין כמגלם הריקנות המושלמת, ומי שהתקשקש לראות ב"שיגעון המוסיקה" את בבואת שנות השבעים, כנראה שלא התכוון להחמיא לתקופה. אם יש מי שיוטרד מן העובדה, כי רעיונות אחדים נגנבו מ"מרד הנעורים", למשל, אין צורך לדאוג — גיימס דין נח על מישכבו בשלום.

גריז
כולוא הפח

גריז (אדיסון, ירושלים, ארצות הברית) — קשה לעשות פארודיה על פארודיה. סרט זה, שרוצה להציג את אופנת הפופ של שנות ה-50 המאוחרות בראי עקום ובחיוך מעורב בחיבה, מחקה את סרטי התקופה בצורה מושלמת כל-כך, עד שאינו עולה עליהם במאומה. אלא שהתופעה הפכה כבר למחלת המוניים. הסרט, למרות סיפורו האווילי ונסיונותיו הכושלים להציג בסל-חנות את אלילי אותה התקופה (פראנקי אוולון, אנט פור-ניצ'לו, פאביאן, ריקי נלסון ועוד), הצית את דימונם של צעירים בכל העולם, כולל ישראל, שבה אין להיטוי יורדים מעל הגרמפוניים.

מעשה בצמד-חמד שנפגש על שפת-הים, בקיץ, ומתאהב. כשמתחילה שנת הלימודים, עולה האהבה על שרטון המוס-כמות של התנהגות-בהמון. תיכוניסט יכול, לכל היותר "להציע מזימוז", עד שהוא מתבגר, בסוף השנה, ומבין את החיוניות של מילות הנימוס שלפני המעשה עצמו. על כך יש להוסיף את העיסוק המוגזם במיבנה התסרוקת, במנוע עי מכוניות וברברנות ריקה, ואת האדישות המוחלטת כלמי בית-הספר, והרי תמונה שלמה של "גריז" (חומר חיוני ביותר למכוניות ולשיער). וכדי לא לחטוא לאמת רצוי להוסיף סידרה של מחולות שבהם המרץ צריך להוות

נוזיכות-חצר
נוודרנית

איפיגניה (פאריס, תל-אביב, יוון) — הבמאי מיכאל קאקו-יאניס מתמודד בשלישית עם מח-זותיו של אויריפידס, אחרי "אלקטרה" ו"נשות טרויה" (שלא הוצג בישראל). במקום רציפות של זמן, מקום ועלי-לח, יש הצגת ראווח: סצנות המוניות, נופים רחבי-ידיים, ואפילו קמפוז של פ לתנות אלימה. סרט שמועד לסתם חובבי-קולנוע, ולא רק למי שאויריפידס קרוב לליבו. מצד אחד חסר בסרט הרכוז של טרגדיה יוונית, המתפתחת ברציפות וללא רחם לקראת סוף שאין מנוס ממנו; מצד שני, התחבולות הקולנועיות שקופות, ואין שום סי-כוי שההמונים של קאקויאניס יתפכו, ולו לרגע קט, בעלי עוצמה ואישיות כדוגמת ההמונים של אייזנשטיין.

הסיפור על איפיגניה מוכר היטב: ספינות החיל היווני תקועות בדרכן לטרויה, ואורקל מבבא למלך אגממון שהרוח לא תניע אפילו ספינה אחת, עד שיקריב את בתו הבכורה, איפיגניה, לאלים.

קאקויאניס רצה להסיק מסקנות מודרניות מן הגרעין העלילתי. לכן הוא מדגיש את התמכרות האדם לכוח, את מקומה הנחות של האשה בחברה, ואת הסכנה שבהמון המשתולל. הוא מתקן את אויריפידס ומוסיף לו את דמותו של ויליס (אודיסאוס ביוונית). הוא עושה זאת כתכבן שמנצל את בורות העם, המאמין באמונות טפלות, כדי להקני את דם מישפחת אגממון. אלא שבכל השיפוצים הללו הוא מגמד את ממד המאבק של האדם עם עצמו (שהוא העיקר במחזה) ומלביש על הסיפור אדרת של מזי-

פאפאס ופאפאמוסקו — הפוליטיקה המודרנית

מת-חצר אפלה והרבה יותר שטוחה. יתכן שזה מתאים יותר לאופנות הפוליטיקה המודרנית, אבל לא לאויריפידס. אופי הצילום מלודרמאטי ואילו איכות גבוהה מאד (גיאווי ארווניטיס הוא מגדולי הצלמים של אירופה). דברים דומים אפשר לומר גם על המישיקה.

